

Cas: millora de la interrelació estudiant-empresa-universitat a l'hora de fer pràctiques en empreses: seguiment i valoració en línia. Una col·laboració entre Agbar i la UPC.

Context:

La cooperació entre universitat i empresa, traduïda a les pràctiques professionals, és una relació establerta des de fa molt temps, però actualment, a causa del context econòmic en què ens trobem, ha esdevingut una eina essencial per a potenciar l'ocupabilitat dels graduats. Aquest tipus de programa proporciona a l'estudiant la possibilitat d'aplicar els coneixements rebuts a la universitat i facilita la seva incorporació al món professional amb un mínim d'experiència.

Dins els plans d'estudi de grau i màster plenament adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), les pràctiques són un element integrant de tots els plans d'estudis, ja sigui com a crèdits obligatoris o com a optatius. En els nous plans d'estudi, les pràctiques externes són una assignatura més, i la tutoria i el seguiment del desenvolupament d'aquestes adquireixen més rellevància. Per la seva banda, la universitat ha de garantir la participació d'un tutor de l'entitat externa, un tutor acadèmic de la universitat que permeti, a més del seguiment i de tutelar, elaborar un informe a fi d'avaluar l'alumne. Per aquest motiu el seguiment i la interacció han de ser sistemàtics i estructurats per a poder garantir l'aprofitament de les pràctiques.

En aquest context, la UPC té una llarga trajectòria en pràctiques externes, com es pot observar en les dades següents:

	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Nombre d'estudiants	4.279	3.774	3.458	3.081
Convenis individuals	6.195	5.435	4.917	4.177
Hores de pràctiques	2.141.108	1.983.796	1.854.268	1.583.403
Nombre d'empreses	2.623	2.381	1.666	1.605

Sorgeix, doncs, la idea de generar un entorn virtual i en línia que permeti la gestió de les pràctiques i de tots els participants (tutor acadèmic, tutor d'empresa i estudiant), que millori el procés de planificació, seguiment i avaluació.

Per a dur a terme la primera experiència, la UPC i Agbar, una empresa de referència del sector de l'aigua, el medi ambient i l'energia, decideixen col·laborar en el disseny i l'execució del projecte.

La relació històrica entre ambdues organitzacions en l'àmbit de les pràctiques i el volum d'estudiants que en fan a l'empresa permet de validar la solució proposada.

Implementació:

L'objectiu principal d'aquesta eina en línia és maximitzar l'aprofitament de les pràctiques externes i millorar la interrelació entre l'estudiant, el tutor acadèmic i el tutor de l'empresa mitjançant la plataforma virtual, i, d'aquesta manera, aproximar l'avaluació de les pràctiques a la de qualsevol altre assignatura, mantenint-ne el mateix rigor.

Per a implementar el procediment i l'eina en línia, la UPC va obtenir ajuts del Ministeri de Ciència i Educació. Tanmateix, el projecte va haver de redefinir-se, ja que l'ajut final rebut va ser inferior al concedit inicialment. El finançament del Ministeri es va complementar, d'una banda, amb finançament de la mateixa UPC i, de l'altra, amb el de les beques dels estudiants i l'adaptació de l'aula virtual de la UPC a les necessitats de seguiment de les pràctiques externes. Agbar es va comprometre a assumir la formació dels estudiants.

De comú acord amb Agbar, es va establir de lliurar sis beques, cinc per a estudiants de grau i una per a estudiants de màster. Igualment Agbar seleccionà els tutors d'empresa, elaborà els plans de pràctiques i els envià als tutors acadèmics de la UPC. A més, l'empresa creia que era important donar formació prèvia a les pràctiques: una de virtual, comuna a tots els estudiants, i una altra de presencial, més relacionada amb l'acolliment en el moment de la incorporació.

La prova pilot començà l'estiu del curs 2012/2013, aprofitant la fi dels exàmens del juny i les vacances d'estiu. De tots els centres que formen part de la universitat se'n van escollir aquests tres:

- Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona
- Escola Tècnica Superior de Camins, Canals i Ports de Barcelona
- Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Vilanova i la Geltrú

Després de la fase pilot, es va fer una enquesta per a valorar la interacció de les parts, i es va comprovar que havia estat baixa –el temps d'execució de les pràctiques, coincidint amb el període de vacances, en podia ser la causa– però positiva. Això va fer revisar i redissenyar alguns elements de l'àrea virtual per fer-la més dinàmica i amb més continguts.

La valoració d'Agbar és molt positiva, ja que permet d'aprofundir en matèria de pràctiques universitàries des d'un punt de vista més global i amb més eficiència dels esforços. L'empresa destaca que les reunions i les comunicacions periòdiques amb els membres de la universitat els ha aportat valor per a conèixer de primera mà la visió dels tutors acadèmics i dels estudiants per a les futures demandes de pràctiques curriculars.

Oportunitats i reptes:

Tant per a la UPC com per a Agbar, el valor afegit d'aquest projecte radica en el descobriment d'una nova realitat de les pràctiques i de la sistematització d'un procés que normalment requereix molts esforços de coordinació i comunicació.

La segona fase del projecte va començar en el curs 2013/2014 i encara s'està desenvolupant. La intenció de la UPC és fer extensiu el projecte almenys en un 50% del total dels centres i en tots els graus i màsters, atès que ara només es porta a cap en un nombre limitat d'aquests. A més a més, es treballa per a ampliar el servei a les pràctiques que tenen lloc tot l'any.

Els resultats obtinguts en aquesta segona fase s'han materialitzat en dues comunicacions presentades en dos congressos de rellevància en l'àmbit de la docència i la innovació. L'un fou el VIII Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI), en què va obtenir el primer premi de les comunicacions tipus pòster. Aquest premi està subvencionat per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari (AQU). L'altre, en el XXII Congreso Universitario de Innovación Educativa en las Enseñanzas Técnicas (CUIEET).